

2024

Program Przeciwdziałania
Przemocy Domowej
i Ochrony Osób
Doznających Przemocy
Domowej w Gminie
na lata 2024-2027

SPIS T REŚCI

ROZDZIAŁ I. Wstęp

1. Podstawy prawne przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.
2. Definicje i charakterystyka zjawiska przemocy domowej.
3. Adresaci Programu.
4. Miejsce realizacji Programu.
5. Realizatorzy Programu i czas realizacji.

ROZDZIAŁ II. Kostrzyn – lokalizacja i mieszkańcy

ROZDZIAŁ III. Część diagnostyczna

1. Opis problemu przemocy domowej.
2. Zasoby instytucjonalne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Potrzeby w sferze przeciwdziałania przemocy domowej.
4. Postrzeganie zjawiska przemocy przez mieszkańców gminy.

ROZDZIAŁ IV. Część programowa

1. Założenia Programowe.
2. Analiza SWOT
3. Cele, kierunki i wskaźniki Programu.
4. Monitorowanie, sprawozdawczość i środki finansowe na realizację Programu.

WPROWADZENIE

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kostrzyn na lata 2024-2027 stanowi jeden ze szczegółowych programów operacyjnych, który precyzuje i służy realizacji celów oraz wskaźników zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kostrzyn.

W niniejszym dokumencie władze gminy przyjęły do realizacji określone działania w celu ograniczenia, a możliwie najlepiej - wyeliminowania zjawiska przemocy w środowisku rodzin zamieszkujących Gminę Kostrzyn.

Cele i działania przewidziane w Programie przyjęto w oparciu o diagnozę sytuacji zastanej.

I WSTĘP

ROZDZIAŁ I.

1. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIU ZJAWISKU PRZEMOCY DOMOWEJ.

Podstawowym aktem prawnym regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 poz. 424 t.j.), dalej także "ustawa". Ustawa określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej,
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową.

Przepisy ustawy stosuje się także w przypadku zagrożenia przemocą domową oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kostrzyn na lata 2024 - 2027 został opracowany zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy, z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej na mocy przepisów ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535), która obowiązuje zasadniczo od 22 czerwca 2023 r. W myśl art. 6. ust. 2 pkt 2-4 ustawy, do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- 1) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- 2) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 3) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W niniejszym Programie uwzględniono także podstawowe akty prawne, które współtworzą charakterystyczny system przeciwdziałania przemocy domowej:

- 1) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 poz. 901 z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 poz. 177 z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 poz. 2151 z późn. zm.),
- 4) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 poz. 609 z późn. zm.),
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 poz. 1939 z późn. zm.),
- 6) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 poz. 2809 z późn. zm.),
- 7) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz. U. z 2024 poz. 17),
- 8) ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 poz. 1550 z późn. zm.),
- 9) ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2023 poz. 1304 z późn. zm.),
- 10) uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

2. DEFINICJE I CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

Od 22 czerwca 2023 r. przez przemoc domową rozumie się: "jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,

- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej" (art. 2 ust. 1 pkt 1).

Ponadto w myśl definicji przemocy domowej osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępní, zstępní, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępní i zstępní oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępní, zstępní i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępní, zstępní, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępní, zstępní, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępní, zstępní, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni – wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

Obecnie obowiązujące rozwiązania prawne, zawarte w procedurze "Niebieskiej Karty"¹ (dalej także "NK"), nie wymagają zgody osoby doznającej przemocy domowej, ani osoby stosującej przemoc domową na prowadzenie NK. Wprowadzono zasadę realizacji NK, według miejsca zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej. Obowiązkiem GDP (grupy diagnostyczno-pomocowej) będzie zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury "Niebieskiej Karty" pod jej nieobecność. Wprowadzono zasadę, że jeżeli realizacja procedury "Niebieskiej Karty" napotyka trudności, każdemu członkowi grupy diagnostyczno-pomocowej przysługuje prawo wystąpienia do wojewody z wnioskiem o wskazanie innej gminy właściwej. Zakończenie procedury "Niebieskiej Karty" nastąpi w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy (lub rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań). Dodatkowo wprowadzono obowiązek monitorowania sytuacji osób uczestniczących w procedurze "Niebieskiej Karty" przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu.

Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 poz. 2890) poszerza katalog zakazów wobec osób stosujących przemoc, który będzie obejmował:

- 1) zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej tej przemocy;
- 2) zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy, a także gdy osoba stosująca przemoc domową nęka ją za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność;
- zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do którego uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w których zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, oraz przebywania na tym terenie – jeżeli osoba dotknięta doznająca przemocy domowej uczęszcza do szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, uprawia sport lub pracuje.

3)

Wszystkie wskazane wyżej zakazy wobec osoby stosującej przemoc domową będą mogły być wydane przez: Policję lub Żandarmerię Wojskową, sąd – w postanowieniu o udzielenie zabezpieczenia lub w postanowieniu o zobowiązaniu do opuszczenia mieszkania lub zakazie

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870 z późn. zm.).

Sformatowano: Numerowanie + Poziom: 1 + Styl numeracji: 1, 2, 3, ... + Rozpocznij od: 1 + Wyrównanie: Na lewo + Wyrównanie: 0,63 cm + Wcięcie: 1,27 cm

zbliżania się do niego, o zakazie zbliżenia się do osoby dotkniętej przemocą, kontaktowania się z nią, lub wstępu do miejsc, w których ta osoba przebywa.

Zakazy, do których wydania uprawniona jest Policja lub Żandarmeria Wojskowa tracą moc po upływie 14 dni od dnia ich wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia, którym zostały one przedłużone. Przy obliczaniu terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zakazy zostały wydane. Zakazy tracą także moc, w przypadku gdy po ich wydaniu wobec osoby stosującej przemoc domową zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Policjant może wydać nakaz opuszczenia mieszkania, a także każdy z pozostałych zakazów (które mogą być zastosowane łącznie):

- 1) podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu lub
- 2) w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy domowej, w szczególności zgłoszenia przez:

- osobę dotkniętą przemocą domową lub

- kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków.

Co istotne, Żandarmerii Wojskowej przyznano uprawnienia analogiczne do przysługujących Policji w odniesieniu do osób stosujących przemoc domową, które są żołnierzami pełniącymi czynną służbę wojskową. Jeśli natomiast wobec takich osób ze swoich uprawnień skorzysta Policja, jest zobowiązana niezwłocznie zawiadomić właściwą jednostkę organizacyjną Żandarmerii Wojskowej.

Osoba doznająca przemocy domowej może wystąpić do sądu z wnioskiem o:

- 1) zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- 2) wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- 3) [wydanie](#) zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą domową,
- 4) [wydanie](#) zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej,
- 5) [wydanie](#) zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie.

Sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu nieprocesowym i orzeka po przeprowadzeniu rozprawy. Kodeks postępowania cywilnego nakłada na sąd obowiązek szybkiego rozpoznania sprawy. Sąd orzeka w terminie jednego miesiąca od dnia wniesienia wniosku. W przypadku wniesienia apelacji, sąd drugiej instancji orzeka w terminie jednego miesiąca od przedstawienia akt sprawy przez sąd pierwszej instancji wraz z apelacją.

Sąd uwzględniając wniosek o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wskazuje w postanowieniu obszar, który osoba stosująca przemoc domową ma opuścić i na którym nie może przebywać, lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc domową jest obowiązana zachować. Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą domową, wskazuje w postanowieniu wyrażoną w metrach odległość, na którą osoba stosująca przemoc domową nie może zbliżyć się do osoby dotkniętej tą przemocą.

Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu kontaktowania się z pełnoletnią osobą dotkniętą przemocą domową, na wniosek wnioskodawcy lub uczestnika postępowania, gdy przemawiają za tym szczególne okoliczności, może w postanowieniu określić dopuszczalne sposoby kontaktowania się oraz ich zakres, mając na uwadze bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą domową.

Postanowienia sądu, o których mowa powyżej, oraz postanowienie uwzględniające wniosek o wydanie zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie, są skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia. Postanowienia te mogą być uchylane lub zmieniane wskutek zmiany okoliczności sprawy, chociażby były zaskarżone, a nawet prawomocne.

Niestosowanie się do zakazów przez osobę stosującą przemoc domową stanowi wykroczenie. Sprawca podlega karze:

- 1) aresztu (wymierzana w dniach może trwać od 5 do 30 dni),
- 2) ograniczenia wolności (trwa 1 miesiąc; w czasie jej odbywania ukarany: nie może bez zgody sądu zmieniać miejsca stałego pobytu; jest obowiązany do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne; ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary), albo
- 3) grzywny do 5000 złotych.

W art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej dodano punkt 4a i 4b oraz ust. 8, co oznacza zmiany w procedurze zapewnianiu dziecku ochrony przed przemocą domową przez pracownika socjalnego. Przed podjęciem decyzji o interwencji na podstawie art. 12a pracownik socjalny w uzgodnieniu z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką dokona oceny ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka w kwestionariuszu szacowania ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka. W przypadku zapewnienia dziecku ochrony udziela się wsparcia psychologa.

Zjawisko przemocy domowej należy zatem analizować przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna, to spojrzenie przez pryzmat osoby doświadczającej przemocy lub przez pryzmat osoby stosującej przemoc domową.

Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwięzionych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Natomiast perspektywa społeczna, to odbiór społeczny zjawiska przemocy domowej, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy. Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym i należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie.

Zasadniczo wyróżnia się następujące formy przemocy:

1. Przemoc fizyczna – to forma agresji łącząca się z naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie "ofierze" bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia. Przejawia się poprzez: szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.
2. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doświadczającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne. Przejawia się poprzez: wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytykę, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.
3. Przemoc seksualna – to zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, a także kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy ta osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przejawia się poprzez: gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytykę zachowań seksualnych, itp.
4. Przemoc ekonomiczna – to celowe niszczenie czyjejś własności, pozbawianie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Przejawia się poprzez: okradanie, zabieranie pieniędzy, niełożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.

5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci. Przejawia się poprzez: niedawanie (dziecku) środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka.
6. Cyberprzemoc - to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Przejawia się poprzez: agresję słowną, np. wyzywanie na czatach internetowych, umieszczanie komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawienia przykrości lub wystraszenia innej osoby; upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów, zamieszczanie przykrych komentarzy na profilach innych osób w portalach społecznościowych, włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników, szantażowanie, ujawnianie sekretów, wykluczanie z grona "znajomych" w Internecie, celowe ignorowanie czyjejs działalności w sieci.

Przemoc domowa zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny. Można wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę problemu. Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu. Są to:

1. Faza narastania napięcia – jest to pierwsza faza, w której dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, w której osoba stosująca przemoc jest stale napięta i poirytowana, zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się za wszelką cenę uniknąć kolejnej awantury;
2. Faza ostrej przemocy – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szal, jakiś drobny wywołuje awanturę. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. Najczęściej to w tej fazie, osoby doznające przemocy wzywają policję, szukają pomocy;
3. Faza miodowego miesiąca – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. "Sprawca" jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. Przeprosiny często towarzyszą łzy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać sprawcy "drugą szansę". Faza miodowego miesiąca zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza. Cykliczność przemocy sprawia, że osobom doświadczającym przemocy trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

Przemoc fizyczna, seksualna, psychiczna i ekonomiczna popełniona na szkodę osób najbliższych jest przestępstwem. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, może być zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną (art.207 kk.), za które grozi kara pozbawienia wolności od trzech miesięcy do 5 lat. Jeśli sprawca działa ze szczególnym okrucieństwem lub jeżeli osoba pokrzywdzona targnie się na własne życie, sprawca podlega karze odpowiednio od roku do lat 10 i od 2 do 12 lat.

Skutki przemocy domowej to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka. Bezpośrednie skutki przemocy można podzielić na:

- 1) objawy fizyczne (m.in. urazy, obrzęki, otarcia, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, oparzenia, siniaki, choroby w wyniku powikłań i stresu),
- 2) objawy emocjonalne (m.in. smutek, wycofanie, wzrost lęku i niepokoju, izolacja, depresja, próby samobójcze, samobójstwa, zmienność nastrojów, niska samoocena i poczucie własnej wartości, zespół stresu pourazowego, napady paniki, zaburzenia snu, zaburzenia psychosomatyczne),
- 3) objawy społeczne (m.in. wycofanie społeczne, nieufność, nieumiejętność nawiązywania kontaktu, wyuczona bezradność, spadek poczucia kompetencji),
- 4) objawy seksualnego wykorzystywania dziecka (m.in. seksualizacja kontaktów międzyludzkich, wciąganie innych dzieci w nietypową aktywność seksualną, świadomość seksualna wykraczająca poza poziom dojrzałości dziecka, ucieczki z domu, próby samobójcze, problemy psychiczne).

3. ADRESACI PROGRAMU

Zmiany prawne od 22 czerwca 2023 r. w zakresie funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy domowej wpłyną m.in. na funkcjonowanie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policję, oświatę, ochronę zdrowia oraz organizacje pozarządowe i kuratorów sądowych. Nowelizacja ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadza zmiany w organizacji i funkcjonowaniu zespołów interdyscyplinarnych, a w miejsce grup roboczych powoływane będą grupy diagnostyczno- pomocowe.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kostrzyn na lata 2024 – 2027 skierowany jest do:

- 1) osób doświadczających przemocy domowej,
- 2) osób stosujących przemoc domową,
- 3) świadków przemocy domowej,
- 4) społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową,

- 5) przedstawicieli służb, instytucji i organizacji pozarządowych – podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym są to m.in.:
- pracownicy socjalni,
 - policjanci,
 - nauczyciele i pedagodzy szkolni,
 - pracownicy służby zdrowia,
 - pracownicy świetlic opiekuńczo-wychowawczych,
 - członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - specjaliści pracujący w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- 6) Środowiska lokalnego.

4. MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU

Obszar Gminy Kostrzyn

5. REALIZATORZY PROGRAMU I CZAS REALIZACJI

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kostrzyn na lata 2024 – 2027 będzie realizowany głównie przez instytucje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej: Zespół Interdyscyplinary, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostrzynie, Komisariat Policji w Kostrzynie, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kostrzynie, placówki oświatowo-wychowawcze oraz placówki nauczania i wychowywania z terenu Gminy Kostrzyn, ośrodki zdrowia z terenu Gminy Kostrzyn, Sąd Rejonowy we Wrześni, Prokuraturę Rejonową w Wrześni oraz organizacje pozarządowe.

II KOSTRZYN – LOKALIZACJA I MIESZKAŃCY

Gmina Kostrzyn leży w środkowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego w powiecie poznańskim. Jej siedzibą jest miasto Kostrzyn.

Na koniec 2021 r. w gminie Kostrzyn zameldowanych było 18.417 osób, w tym 9.942 kobiety i 8.475 mężczyzn. Szczegółowe dane zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tab. 2. Dane demograficzne o gminie Kostrzyn za 2021 r.

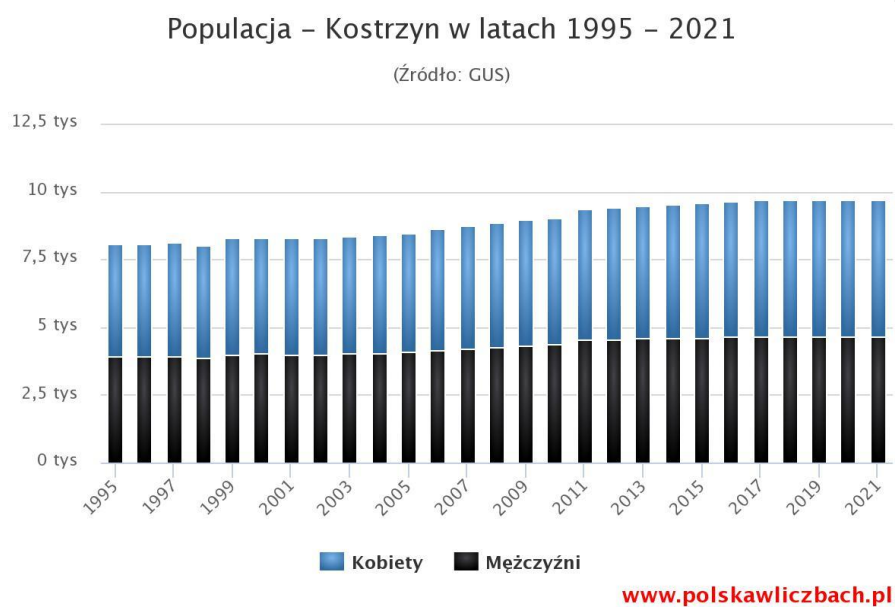
LUDNOŚĆ		
Gmina ogółem	Mężczyźni	Kobiety
18417	8475	9942
Miasto	Mężczyźni	Kobiety
9333	4464	4869
Tereny wiejskie	Mężczyźni	Kobiety
9084	4011	5073
URODZENIA		
Gmina ogółem	Mężczyźni	Kobiety
190	99	91
Miasto	Mężczyźni	Kobiety
70	38	32
Tereny wiejskie	Mężczyźni	Kobiety
120	61	59
ZGONY		
Gmina ogółem	Mężczyźni	Kobiety
200	99	101
W tym:	Miasto	Tereny wiejskie
200	102	98
PRZYROST NATURALNY		
Gmina ogółem	Miasto	Tereny wiejskie
10	3	7
ZAWARCIE MAŁŻEŃSTW		
Gmina ogółem	Miasto	Tereny wiejskie
103	56	47
MIGRACJE (POBYT STAŁY)		
Napływ		
Gmina ogółem	Miasto	Tereny wiejskie
527	147	380
Odływ		
Gmina ogółem	Miasto	Tereny wiejskie
140	102	38
SALDO MIGRACJI		
Gmina ogółem	Miasto	Tereny wiejskie
+387	+45	+342

Źródło: Raport o stanie gminy Kostrzyn za 2021 r.

W latach 2002-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 17,0%.

Średni wiek mieszkańców wynosi 39,9 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Rys. 1 Populacja gminy Kostrzyn w l. 1995-2021

III CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

1. OPIS PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ.

Diagnoza zjawiska przemocy domowej.

W 2021, 2022 i 2023 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostrzynie zrealizował diagnozę zjawiska przemocy w Gminie Kostrzyn.

Z badania wynika, że w Gminie Kostrzyn **stale wzrasta liczba wszczynanych procedur „Niebieska Karta”**. Z jednej strony może to świadczyć o narastającym problemie stosowania przemocy w społeczności lokalnej Kostrzyna, lecz jednocześnie dowodzi o coraz wyższej świadomości o tym zjawisku i konieczności przeciwdziałania mu.

Na przestrzeni analizowanych trzech lat wynika, że „Niebieska Karta” najczęściej była sporządzana przez Policję. Godnym podkreślenia jest fakt, że problem przemocy dostrzegają i formalnie reagują również inne instytucje publiczne, zwłaszcza Ośrodek Pomocy Społecznej. Trzecim podmiotem, po OPS, który sporządził dotąd najwięcej „Niebieskich Kart” są placówki szkolno-wychowawcze.

LICZBA WYPEŁNIONYCH FORMULARZY "NIEBIESKA KARTA"			
Na terenie Gminy Kostrzyn			
ROK	2021	2022	2023
Oświata	6 NK	2 NK	1 NK
Ośrodek Pomocy Społecznej	11 NK	9 NK	12 NK
Inne instytucje i organizacje	Zespół interdyscyplinarny w Kościanie 2 NK	1. Zespół interdyscyplinarny w Dominowie 1 NK 2. Przedszkole „Babinka” w Górzewie 1 NK	1. Zespół interdyscyplinarny w Dopiewie 1 NK 2. Zespół interdyscyplinarny w Swarzędzu 1 NK 3. Zespół interdyscyplinarny w Środzie Wielkopolskiej 1 NK 4. PCPR w Poznaniu 1 NK

Z komentarzem [PP1]: Tabela dotyczy terenu Gminy Kostrzyn, natomiast w zestawieniu pojawiają się jednostki spoza terenu gminy. Czy jest to właściwe?

Policja	1.Komisariat Policji Kostrzyn 37 NK 2.Komisariat Policji Pobiedziska 1 NK	1.Komisariat Policji Kostrzyn 35 NK 2.Komisariat Policji Pobiedziska 3 NK 3. Komisariat Policji Swarzędz 1 NK	1.Komisariat Policji Kostrzyn 46 NK 2.Komisariat Policji Pobiedziska 1 NK	
Ochrona zdrowia	2 NK	0	Szpital Dziecięcy w Poznaniu 1 NK	
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0	
Wyszczególnienie		2021	2022	2023
Liczba NK A, z tego		59	52	65
Liczba NK A założonych dla dzieci		10	6	6
Liczba NK C		44	52	65
Liczba NK D		44	52	65
Liczba sprawców przemocy, którzy osobiście wstawili się na wezwanie		40	38	63
Wniosek do Sądu o wgląd w sytuację rodziny		14	19	10
Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa		5	5	6
Liczba odebranych dzieci na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy		0	0	1
Zakończenie procedury NK A- Razem		32	60	29
w tym na skutek	ustanie przemocy	10	33	15
	Zrealizowanie indywidualnego planu	0	0	0
	Bezzasadne podejmowanie dalszych działań	22	27	14
Liczba osób umieszczonych w specjalistycznych Ośrodkach Wsparcia dla Ofiar Przemocy w rodzinie		0	0	1

Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	84	87	100
Liczba spotkań grup roboczych	280	375	197
Liczba grup roboczych	9	4	36

DANE GMINY KOSTRZYN			
PLEĆ	2021	2022	2023
KOBIETY	36	45	56
MĘŻCZYŹNI	1	7	9

Na podstawie wykonanej diagnozy można stwierdzić, iż w Gminie Kostrzyn konieczna jest realizacja następujących działań, tj.:

1. Działania profilaktyczne na terenie Gminy Kostrzyn powinny mieć charakter długofalowy i różnorodny. Nie powinny się one ograniczać jedynie do środowiska szkoły - uczniów i nauczycieli, ponieważ przyniosą wtedy znacznie mniejsze efekty.
2. Istotne jest kontynuowanie prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie Gminy Kostrzyn, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemu przemocy domowej zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucji.
3. Należy prowadzić działania edukacyjne, których celem jest upowszechnianie wiedzy odnośnie problemu przemocy domowej, w tym jej form oraz sposobów radzenia sobie z problemem.
4. Rekomenduje się zwracanie szczególnej uwagi na wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy domowej. Profesjonalna pomoc pomoże zmniejszyć skutki związane z występowaniem przemocy domowej na poziomie rodziny, jak i społeczności lokalnej.
5. Rekomenduje się kampanie społeczne zachęcające do reagowania na przemoc oraz nawiązanie współpracy z służbą zdrowia w celu usprawnienia procedury "Niebieskiej Karty".

6. Rekomenduje się przeprowadzanie warsztatów lub akcji informacyjnych skierowanych do rodziców, które mogłyby uświadomić różnice między przemocą domową a konfliktem rodzinnym oraz nauczyć rozpoznawać sygnały świadczące o występowaniu przemocy domowej.
7. Rekomenduje się przeprowadzenie szkoleń dla rodziców, które obejmowałyby następujące zagadnienia: organizacja czasu, podział obowiązków, rozwój emocjonalny dziecka oraz sposoby skutecznej komunikacji. Efektem tych działań będzie wzmocnienie więzi rodzinnych.
8. Rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży w ramach przeciwdziałania przemocy domowej, agresji oraz rozwiązywania konfliktów między uczniami, działania edukacyjne zwiększające świadomość problematyki zagrożeń cyfrowych.
9. Wskazane jest przeprowadzenie szkolenia dla nauczycieli w ramach pomocy krzywdzonym uczniom oraz procedury "Niebieskiej Karty" w szkole.

Skala problemu przemocy domowej.

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc dla rodzin z problemem przemocy domowej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostrzynie oraz funkcjonujący w jego ramach Zespół Interdyscyplinarny. W pracy na rzecz rodzin doświadczających przemocy domowej pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej współpracują m.in. z instytucjami i służbami takimi jak: Policja, Prokuratura, Sąd Rejonowy - kuratorzy, służba zdrowia, oświata.

Jak wynika z danych liczbowych - do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Kostrzynie wpłynęło w 2021 roku 59 Niebieskich Kart, w 2022 roku 52, natomiast 2023 roku 65.

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie Gminy Kostrzyn przeprowadzona została na przestrzeni lat 2021, 2022 i 2023 następująca liczba interwencji domowych:

- 1) w roku 2021 – 66 interwencji domowych
- 2) w roku 2022 – 82 interwencji domowych
- 3) w roku 2023 – 90 interwencji domowych

Rodziny borykające się z problemem przemocy domowej mogą otrzymać wsparcie w punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy Domowej.

Kilkunastoletnia działalność Punktu oraz liczba osób korzystających z pomocy potwierdza potrzebę jego istnienia. Mieszkańcy gminy wymagający pomocy i wsparcia w przedmiocie uzależnień mogą spotkać się w Punkcie z pedagogiem społecznym, psychologiem lub terapeutą uzależnień.

W ramach Punktu można skorzystać również z terapii rodzinnej, którą prowadzi wysokiej klasy specjalista. Na terapię zgłaszają się mieszkańcy Kostrzyna i innych miejscowości gminy zarówno ze wskazań Komisji jak i samodzielnie, czy za namową kolegów lub członków rodzin.

Na spotkania docierają również osoby, które kontynuują terapię po odbyciu leczenia na oddziałach szpitalnych leczenia uzależnień.

Zadania Punktu:

- a) udzielanie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego,
- b) udzielanie wsparcia prawnego,
- c) gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach udzielających pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- d) gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy w zakresie rozładowywania napięcia, radzenia sobie ze stresem oraz rozwiązywania konfliktów,
- e) gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy terapeutyczno-korekcyjne wobec sprawców przemocy.

W latach 2021 - 2023 do Punktu zgłaszały się osoby i rodziny, w szczególności z następującymi sprawami:

- 1. Prośby telefoniczne o wyjaśnienie w jaki sposób można uruchomić leczenie odwykowe,
- 2. Pytania o pomoc w zakresie przemocy domowej, przepisy i kontakty do instytucji,
- 3. Współuzależnienia,
- 4. Problemy relacyjne w rodzinie,
- 5. Problemy związane z zaburzeniami psychicznymi i chorobami psychicznymi – poradnictwo,
- 6. Problemy młodzieży – praca online i izolacja, która źle wpływa na rozwój psychofizyczny młodych ludzi.

Oprócz ww. Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy Domowej, Gmina Kostrzyn podejmuje wiele różnorodnych działań pomocowych dla osób doświadczających przemocy domowej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostrzynie prowadzi szeroko pojętą działalność pomocową dla osób doznających przemocy domowej. Osoby będące w potrzebie są kierowane do Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego oraz do terapeuty rodzinnego. W toku postępowań rodzina może również skorzystać z pomocy terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka w Poznaniu. Dzięki współpracy instytucji rodziny otrzymują wsparcie. W momencie gdy w danej rodzinie pojawia się problem nadużywania alkoholu, osoby te są kierowane do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kostrzynie.

Wielopoziomowa współpraca ww. instytucji doprowadza z reguły do stabilizacji życia rodzinnego. W trudnych momentach, gdy zagrożone jest dobro jednostki, sprawy kierowane są do Sądu Rodzinnego i Prokuratury. Wywiady z rodzinami uwikłanymi w przemoc przeprowadza Kurator Zawodowy z III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego we Wrześni.

2. ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

W Gminie Kostrzyn bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy domowej zajmuje się sieć instytucji:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostrzynie,
- 2) Komisariat Policji w Kostrzynie,
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kostrzynie,
- 4) Prokuratura Rejonowa we Wrześni,
- 5) Placówki oświatowe,
- 6) Ośrodki zdrowia,
- 7) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu,
- 8) Sąd Rejonowy we Wrześni - kuratorzy zawodowi i społeczni,
- 9) Organizacje pozarządowe,
- 10) inne zainteresowane instytucje.

W Gminie Kostrzyn należy wyróżnić zasoby ludzkie:

- 1) personel Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie,
- 2) Pełnomocnik Burmistrza Gminy Kostrzyn ds. Profilaktyki Uzależnień,
- 3) członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- 5) Personel Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. Uzależnień oraz Przemocy Domowej,
- 6) przedstawiciele organizacji pozarządowych i inicjatyw nieformalnych, w tym grup wsparcia, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz uzależnień.

3. POTRZEBY W SFERZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ.

- 1) Prowadzenie systemu informacji i edukacji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
- 2) Stałe doskonalenie zasobów kadrowych; wypracowanie i wprowadzenie procedur oraz monitorowanie przemocy domowej.
- 3) Wprowadzenie spójnego systemu współpracy i koordynacji pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową.
- 4) Stałe monitorowanie, ewaluowanie oraz inicjowanie wprowadzania koniecznych zmian w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, edukacja społeczna.
- 5) Miejsca schronienia w związku z przemocą domową.

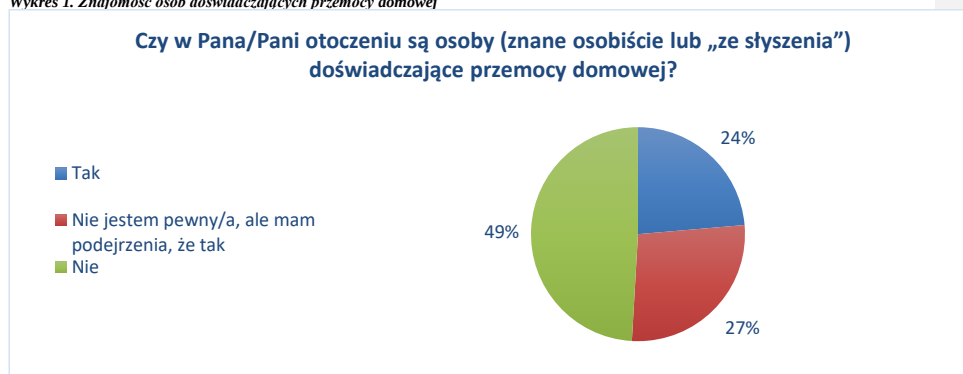
4. POSTRZEGANIE ZJAWISKA PRZEMOCY PRZEZ MIESZKAŃCÓW GMINY

W drugim kwartale 2022 roku wśród mieszkańców Gminy Kostrzyn zostały przeprowadzone badania ankietowe, mające na celu zidentyfikowanie podstawowych problemów społecznych. Jednym z badanych aspektów była wiedza i postawy dorosłych mieszkańców wobec zjawiska przemocy domowej.

W badaniu wzięło udział 110 pełnoletnich mieszkańców Gminy Kostrzyn, których średni wiek wyniósł 40 lat.

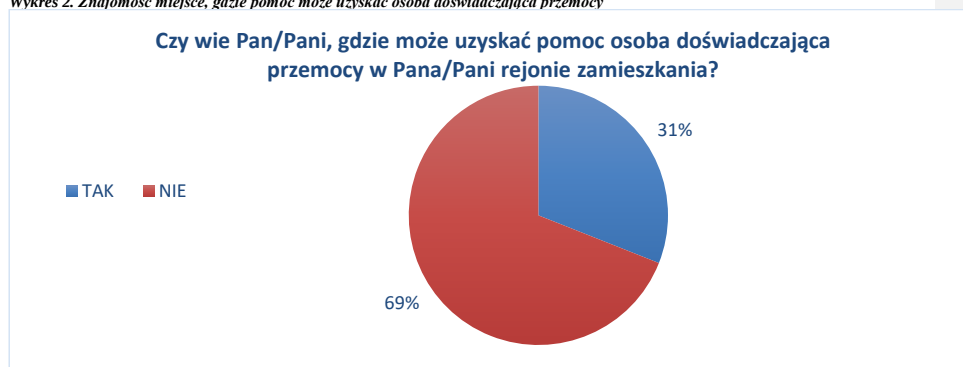
Ponad połowa (łącznie 51%) respondentów deklaruje, że zna osoby doświadczające przemocy domowej lub ma podejrzenie, że do przemocy dochodzi.

Wykres 1. Znajomość osób doświadczających przemocy domowej

Aż 69% ankietowanych mieszkańców deklaruje, że nie wie, w jakich miejscach może uzyskać pomoc osoba doświadczająca przemocy domowej.

Wykres 2. Znajomość miejsc, gdzie pomoc może uzyskać osoba doświadczająca przemocy

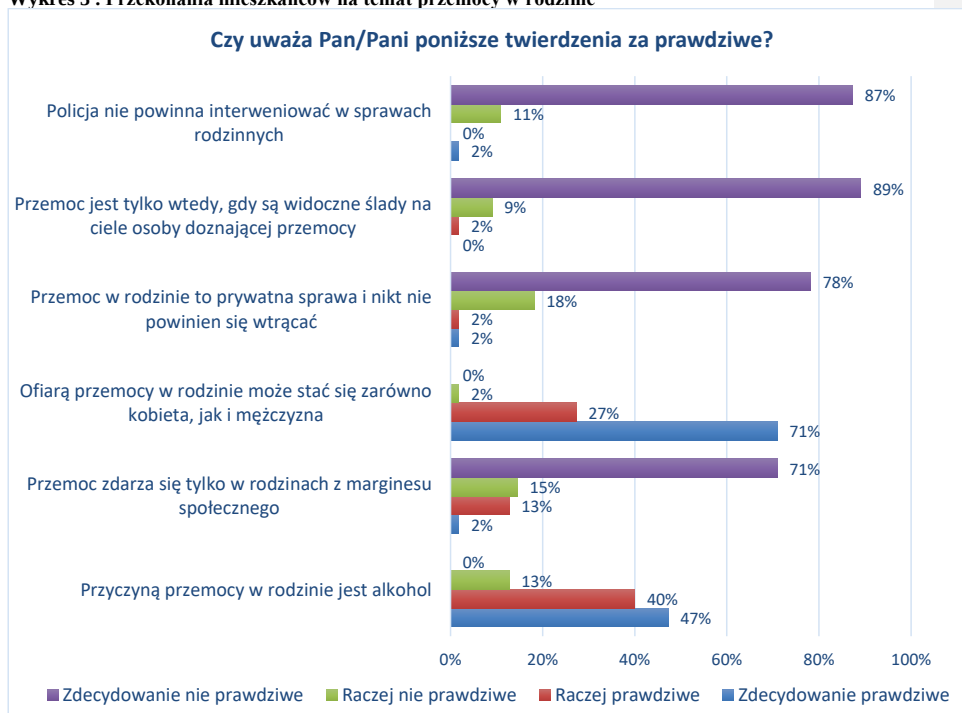

Celem następnego pytania było zbadanie postaw i przekonań mieszkańców na temat różnych zagadnień i stereotypów związanych ze zjawiskiem przemocy domowej.

- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych”, a „Przemoc jest tylko wtedy, gdy widać ślady na ciele ofiary” – mieszkańcy niemal jednogłośnie nie popierają tych poglądów (w obu przypadkach po 98%),
- 96% badanych nie zgadza się z twierdzeniem, że „przemoc domowa to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać”,
- Zdaniem 98% ankietowanych prawdą jest to, że „ofiara przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna”,
- 86% nie podziela stereotypu, zgodnie z którym „przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego”.

O ile we wszystkich podanych dotąd zagadnieniach mieszkańcy wykazują prawidłowe postawy, to jednak łącznie 87% badanych ulega stereotypowi, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol.

Wykres 3 . Przekonania mieszkańców na temat przemocy w rodzinie

IV CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kostrzyn na lata 2024 – 2027 jest dokumentem opracowanym na podstawie Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Głównymi założeniami przedmiotowego programu są: kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu, ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc domową, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Podstawą działań systemowych są założenia, iż przemoc domowa jest przestępstwem, a najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą i zatrzymanie przemocy. Bez realizacji wyżej wymienionych założeń pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna.

Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy domowej. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Ponadto wzrost świadomości społecznej powinien przyczynić się do zapobiegania przemocy domowej, umożliwić szybsze reagowanie, a także spowodować, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

2. ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
• Bogate zasoby gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy, • Doświadczenie lokalnych instytucji w pracy z rodzinami z problemem przemocy i uzależnień, • Specjalistyczny personel, • Działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie, • Podnoszenie kompetencji zawodowych przez specjalistów realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, • Malejąca liczba osób dotkniętych przemocą domową.	• Występowanie zjawiska uzależnień i przemocy domowej oraz problemów z nimi związanych, • Zbyt niska motywacja oraz zaangażowanie rodzin do współpracy w zakresie rozwiązywania problemu przemocy, • Niedostrzeganie problemu przez rodziny, • Stale wzrasta liczba wszczynanych procedur „Niebieskich Kart”, • tendencja rosnąca w liczbie wszczynanych spraw i stwierdzanych przypadków przestępstwa znęcania się (art. 207 k.k.) oraz niealimentacji (art. 209 k.k.). • Błędne stereotypy na temat korzystania z pomocy instytucjonalnej. • Brak specjalistycznego punktu terapeutyczno-mediacyjnego dla rodzin, w których występuje przemoc, ze szczególnym uwzględnieniem pracy ze sprawcami przemocy.
Szanse	Zagrożenia
• Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na wsparcie rodzin i podejmowanie innowacyjnych działań na ich rzecz, • Zmiana w społecznym postrzeganiu problemu przemocy domowej, • Kontynuowanie współpracy pomiędzy instytucjami społecznymi w gminie i regionie, • Planowane rozległe nowelizacje przepisów w systemie przeciwdziałania przemocy domowej – dostrzeganie zjawiska przez prawodawcę krajowego.	• Erozja autorytetu rodziny - osłabienie tradycyjnych więzi rodzinnych • Wzrastająca liczba rodzin wieloprotokolowych, • Zagrożenia ze strony nowych rodzajów technologii (np. uzależnienia behawioralne, od Internetu, zakupów online, cyberprzemoc, stalking), • Inflacja i inne negatywne zjawiska ekonomiczne pogarszające stan domowego budżetu, co może powodować narastającą frustrację i konflikty.

3. CELE, KIERUNKI I WSKAŹNIKI PROGRAMU:

Cele przyjęte w Programie pozostają zbieżne z następującymi celami, które zostały wyznaczone na podstawie dokumentów o zasięgu lokalnym i regionalnym, co zostało zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tab. 1. Zgodność z innymi dokumentami

Poziom lokalny	
Nazwa dokumentu	Cel/moduł/działanie
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kostrzyn na lata 2023-2027.	• Cel strategiczny III: Poprawa efektywności w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej oraz w dostępie do opieki zdrowotnej, • Cel operacyjny II: Profilaktyka i skuteczne działanie na rzecz osób uwięzionych w przemoc domową.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Poznańskiego 2021 - 2026.	• Cel strategiczny 1: Wsparcie systemu opieki nad rodziną; • Cel operacyjny 5: Organizowanie wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej;
Poziom regionalny	
Nazwa dokumentu	Cel/moduł/działanie
Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku.	• Adresat działań: „Rodzina”; • Strategiczny kierunek działania: wspieranie programów/ inicjatyw/działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (s. 90);
Wielkopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025,	• Priorytet I: Poprawa sytuacji osób doświadczających przemocy domowej; • Priorytet II: Intensyfikacja oddziaływań skierowanych do osób stosujących przemoc domową; • Priorytet III: Wzmocnienie kadr wielkopolskich instytucji w realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Źródło: opracowanie własne

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Głównym celem Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kostrzyn na lata 2024-2027 jest profilaktyka i skuteczne działanie na rzecz osób uwiękanych w przemoc domową.

CELE SZCZEGÓŁOWE, ZADANIA I WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

Przyjęty cel ogólny ma charakter nadrzędny, a dla jego urzeczywistnienia przyjęto pięć celów operacyjnych. Są to:

1. Zapewnienie warunków do pracy i koordynacja działań lokalnych podmiotów,
2. Prowadzenie działań pomocowych dla osób doznających przemocy domowej,
3. Prowadzenie działań interwencyjnych, edukacyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc,
4. Wzrost wiedzy i wrażliwości społecznej w zakresie rozpoznawania oraz reagowania na zjawisko przemocy domowej,
5. Edukacja osób działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

W poniższej tabeli przedstawiono cele operacyjne w powiązaniu z zaplanowanymi zadaniami oraz wskaźnikami realizacji Programu.

Tabela 9. Cele szczegółowe programu, zadania i wskaźniki realizacji celów

Lp.	Cel operacyjny	Zadania	Wskaźniki realizacji
1.	Zapewnienie warunków do pracy i koordynacja działań lokalnych podmiotów	• zapewnienie warunków do realizacji zadań ustawowych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz grup diagnostyczno - pomocowych, • zapewnienie warunków do dalszej działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. Uzależnień oraz Przemocy Domowej, • kierowanie wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przypadkach związku pomiędzy	• liczba posiedzeń ZI, • liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych, • liczba założonych Niebieskich Kart, • liczba porad udzielonych osobom doznającym przemocy, • liczba osób stosujących przemoc objętych działaniami terapeutycznymi, • liczba specjalistów zatrudniona w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym ds.

Sformatowano: Czcionka: 11 pkt

Sformatowano: Wyjustowany

Sformatowano: Czcionka: 11 pkt

Sformatowano: Czcionka: 11 pkt

Sformatowano: Do lewej

		nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy, • budowanie i wzmacnianie współpracy międzyinstytucjonalnej.	Uzależnień oraz Przemocy Domowej.
2.	Prowadzenie działań pomocowych dla ofiar przemocy w rodzinie	• zapewnienie osobom doznającym przemocy wsparcia psychologicznego, medycznego, terapeutycznego, prawnego, socjalnego, • stosowanie procedury Niebieskie Karty, • organizacja bezpiecznego schronienia, • interwencja kryzysowa, • motywowanie osób doznających przemocy, osób współuzależnionych do czynnego udziału w terapii dla osób pokrzywdzonych i współuzależnionych, • wyposażenie placówek Gminy Kostrzyn zajmujących się pomocą i wsparciem osób doznających przemocy w informację i materiały edukacyjne dotyczące lokalnych systemów zabezpieczenia przed przemocą, • diagnozowanie skali zjawiska przemocy domowej na terenie gminy, • kierowanie osób doznających przemocy do specjalistów działających w ramach Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. Uzależnień oraz Przemocy Domowej oraz Ośrodka Pomocy Społecznej.	• liczba osób, którym udzielono wsparcia, • liczba wszczętych i zakończonych procedur „Niebieskie Karty”, • liczba rodzin i osób objętych pomocą i wsparciem w ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty”, • liczba przeprowadzonych monitoringów w rodzinach uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, • liczba udzielonych porad indywidualnych, • liczba i nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych, • liczba ponownych incydentów stosowania przemocy wśród rodzin objętych działaniami.
3.	Prowadzenie działań interwencyjnych, edukacyjnych i korekcyjnych wobec sprawców przemocy	• inicjowanie działań interwencyjnych wobec do osób stosujących przemoc domową, w tym kierowanie sprawców do specjalistów działających w ramach Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. Uzależnień oraz Przemocy Domowej oraz Ośrodka Pomocy Społecznej, • motywowanie osób stosujących przemoc do udziału w specjalnych programach korekcyjno-edukacyjnych,	• liczba osób uczestniczących w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc, • liczba wszczętych i zakończonych procedur „Niebieskie Karty”, • liczba osób stosujących przemoc, którym nakazano opuszczenie lokalu mieszkalnego,

Sformatowano: Czcionka: 11 pkt

Sformatowano: Do lewej

Sformatowano: Wcięcie: Z lewej: 0,35 cm, Bez punktów lub numeracji

Sformatowano: Czcionka: 11 pkt

Sformatowano: Do lewej

		• kierowanie osób stosujących przemoc i wykazujących problem alkoholowy do GKRPA oraz motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego, • izolowanie osób stosujących przemoc od osób doznających przemocy zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, • stosowanie procedury „Niebieskie Karty”, • uruchomienie punktu terapeutyczno-mediacyjnego dla rodzin, w których występuje przemoc, ze szczególnym uwzględnieniem pracy z osobami stosującymi przemoc.	• liczba zastosowanych środków zapobiegawczych przez funkcjonariuszy policji, • liczba przeprowadzonych interwencji domowych, • liczba wszczętych, stwierdzonych i zakończonych postępowań w sprawach przestępstw przeciwko rodzinie i opiece, • liczba ponownych incydentów stosowania przemocy wśród rodzin objętych działaniami.
4.	Wzrost wiedzy i wrażliwości społecznej w zakresie rozpoznawania oraz reagowania na zjawisko przemocy w rodzinie	• organizacja akcji, warsztatów i spotkań profilaktycznych, • rozpowszechnianie informacji w Urzędzie Miejskim, Ośrodku Pomocy Społecznej, Komisariacie Policji, w Placówkach Oświaty, Placówkach Opieki Zdrowotnej oraz w innych instytucjach i organizacjach środowiska lokalnego, • rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy, • rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych, • udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy domowej, • przygotowywanie i realizacja kampanii społecznych i konferencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym. • realizacja zajęć edukacyjno-wychowawczych w placówkach oświatowych z terenu gminy uwrażliwiających dzieci i młodzież na problem przemocy w rodzinie oraz sposoby radzenia sobie ze stresem i agresją, • organizacja festynów, inicjatyw sportowo-rekreacyjnych, pikników rodzinnych i imprez okolicznościowych wzmacniających poprawne relacje międzypokoleniowe,	• liczba akcji i zajęć edukacyjno-wychowawczych w placówkach oświatowych w ramach programów profilaktycznych, • liczba zorganizowanych kampanii, warsztatów i spotkań profilaktycznych, • liczba współpracujących partnerów społecznych, w tym podmiotów trzeciego sektora, • ilość rozpowszechnionych materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym, • liczba zrealizowanych programów profilaktycznych i edukacyjnych • liczba zrealizowanych form aktywnego spędzania czasu wolnego, • liczba konsultacji indywidualnych i rodzinnych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym ds. Uzależnień oraz Przemocy Domowej.

Sformatowano: Czcionka: 11 pkt

Sformatowano: Do lewej

		• promowanie mediacji i terapii, w tym przede wszystkim rodzinnych, jako dostępnych form rozwiązywania konfliktów, • konsultacje indywidualne i rodzinne w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym ds. Uzależnień oraz Przemocy Domowej.	
5.	Edukacja osób działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	• gromadzenie informacji dotyczących potrzeb szkoleniowych w zakresie zjawiska przemocy domowej, • organizowanie lub zapewnianie udziału w specjalistycznych szkoleniach, seminariach i konferencjach tematycznych dla wybranych osób lub grup zawodowych (w szczególności pracowników socjalnych, przedstawicieli ZI i GKRPA), • zakup lub subskrypcja fachowej literatury i czasopism na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	• liczba zrealizowanych szkoleń i innych działań edukacyjnych, • liczba przeszkolonych osób.

Źródło: Opracowanie własne

Sformatowano: Czcionka: 11 pkt

Sformatowano: Do lewej

4. MONITOROWANIE, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU

MONITOROWANIE

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 marca każdego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie.

SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostrzynie do dnia 31 marca każdego roku przedstawia Burmistrzowi Gminy Kostrzyn pisemne sprawozdanie z realizacji Programu.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu gminy Kostrzyn, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

← **Sformatowano:** Bez odstępów, Do lewej, Interlinia: pojedyncze

← **Sformatowano:** Wyjustowany

← **Sformatowano:** Wyjustowany